

**‘Er zijn teveel regels
van bovenaf waardoor
er weinig ruimte is
voor eigen inbreng van
docenten’**

VO-raad

St. Jacobsstraat 430-440
3511 BT Utrecht
Postbus 8282
3503 RG Utrecht
T 030 232 48 00
F 030 232 48 48
www.vo-raad.nl

**Ruimte voor
ieders talent**

Hoe zorgt het voortgezet onderwijs ervoor dat we de talenten van leerlingen nóg beter benutten en onze ambitie waarmaken om het onderwijs tot de mondiale top vijf te laten behoren? Op die vragen geeft de VO-sector antwoord in de VO-Investeringsagenda, *Ruimte voor ieders talent.*

Elk talent telt

Onderwijs is van groot belang voor de kennis-economie van Nederland. Uit onderzoek blijkt dat onderwijsinvesteringen zich voor de hele maatschappij uitbetalen: het welvaartsniveau stijgt en de kans op werkloosheid daalt. Betere studiekeuzes, minder uitval, betere doorstroom naar vervolgopleiding of arbeidsmarkt en vermindering van afstroom leiden in de samenleving tot kostenbesparingen van jaarlijks 5,7 tot 7 miljard euro. Meer opleiding leidt bovendien tot een betere gezondheid, minder kans op werkloosheid, hogere maatschappelijke betrokkenheid en minder criminaliteit.

De grootste uitdaging voor het onderwijs is daarom het optimaal benutten van ieders talent. Ook nu al zetten scholen zich hier ruimschoots voor in. Maar, binnen de bestaande kaders, beschikbare middelen en huidige wet- en regelgeving.

Om werkelijk ruimte te geven aan ieders talent moet een flinke stap gezet worden. Dit kan door belemmeringen in wet- en regelgeving te doorbreken, door het onderwijs slimmer en doelmatiger te organiseren én door te investeren in het onderwijs. Daarmee bereiken we dat meer leerlingen een gemiddeld hoger diploma halen, beter doorstromen naar vervolgonderwijs en sneller toetreden tot de arbeidsmarkt. Ook is meer aandacht nodig voor de ontwikkeling van sociale, digitale en onderzoeksvaardigheden. Vaardigheden die leerlingen voorbereiden op een constructieve bijdrage aan de samenleving.

Met het optimaal benutten van ieders talent winnen we veel voor de leerling én de samenleving.

‘De zesjescultuur van de jeugd is het grootste probleem. Het is niet cool om je best te doen en hard te werken’

Hoe? Door meer maatwerk!

Activiteiten die we nu al ontplooiën om de talenten van leerlingen beter te benutten worden versneld, versterkt en verdiept. Voorbeelden hiervan zijn de trajecten om je mbo2-diploma te halen op het vmbo en het stimuleren van loopbaanoriëntatie en -begeleiding. Maar we willen ook aan de slag met nieuwe initiatieven, slimmer gaan werken en zaken anders inrichten.

- We willen onderzoeken hoe we kunnen afstappen van de traditionele inrichting van de school, zowel organisatorisch, als onderwijskundig en infrastructureel. Voorbeelden hiervan zijn het mogelijk maken van verschillende vormen van diplomering en het flexibiliseren van schooltijden, examens en de profielstructuur.

- We willen programma's op maat creëren, zoals efficiëntieprogramma's en huiswerkbegeleiding, maar ook verdiepingsprogramma's voor leerlingen die meer aankunnen.
- We willen de samenwerking met basisscholen en vervolgonderwijs intensiveren, zodat de uitval vermindert en leerlingen beter doorstromen binnen het onderwijs.
- We willen flink investeren in versterking van de professionaliteit van docenten en schoolleiding zodat docenten de verschillen die zij tegenkomen, in bijvoorbeeld leerstijlen, kunnen herkennen, beoordelen en beantwoorden. Schoolleiders en bestuurders worden beter toegerust in hun leiderschapstijl, taakuitvoering en personeelsbeleid.

VO-medius, voorbeeld van een investeringsplan

Een voorbeeld van een investeringsplan is uitgewerkt in het plan van de fictieve school **VO-Medius**, een school die de ambitie heeft de talenten van haar leerlingen optimaal te ontplooiën. Het plan van VO-Medius biedt voorbeelden van projecten die scholen kunnen oppakken om het beschikbare talent beter te benutten. Voorbeelden waarmee scholen kunnen aansluiten bij hun eigen ontwikkelfase en leerling-populatie. Want het investeringsplan van VO-Medius is geen blauwdruk, maar een inspiratiebron.

Docenten spelen een belangrijke rol in de ontwikkeling van de investeringsplannen op schoolniveau. Zij zijn degenen die de specifieke omstandigheden van leerlingen het beste kunnen beoordelen en weten welke maatregelen eraan bijdragen dat leerlingen optimaal presteren.

Wat hebben we daarvoor nodig?

Naast de middelen die de VO-sector nu al inzet voor het ontwikkelen van maatwerk, is voor de komende vijf jaar 1 miljard euro extra nodig. Ook moet een aantal beklemmende regels geschrapt worden, zodat elke school kan worden ingericht op een manier die recht doet aan hún leerling-populatie. We vragen concreet om elf wetswijzigingen.

Als de Rijksoverheid bereid is om deze ruimte in de regelgeving te bieden en eenmalig 500 miljoen euro investeert, zal de sector zelf de resterende 500 miljoen euro investeren. Waar mogelijk zullen de scholen dit doen vanuit overreserves. Scholen die dit niet kunnen, zetten de extra investeringen in vanuit de eigen begroting of vanuit een lening. Dit is uiteraard alleen mogelijk als de sector niet gekort wordt op het budget.

De VO-Investeringsagenda en VO-Medius zijn te downloaden op → www.vo-raad.nl/vo-investeringsagenda

Hier staat tegenover dat scholen verantwoording afleggen aan ouders en andere belanghebbenden over de verbeteringen die zij treffen en de resultaten die ze bereiken door het beter benutten van talent.

Wat vinden ouders?

Ruimte voor ieders talent is tot stand gekomen door uitgebreid kennis te nemen van de veelheid aan onderzoeken die de laatste jaren zijn verschenen, door intensief beraad binnen de eigen sector, in verdiepende werksessies met schoolleiders, door gesprekken en versnellingsessies met stakeholders en door een representatief onderzoek onder ouders met een kind in het voortgezet onderwijs.

Wat vinden ouders de belangrijkste maatregelen om het studiesucces van hun kind te verbeteren?

1. Extra begeleiding voor kinderen die moeite hebben met een bepaald vak en het tempo in de klas niet kunnen bijbenen.
2. Extra investeren in de opleiding van docenten, gericht op de individuele leerstijlen van leerlingen.
3. Het invoeren van diploma's per vak, zodat leerlingen niet in alle vakken opnieuw examen hoeven te doen als ze zakken voor een bepaald vak.

Ook het flexibel maken van de examenmomenten en de mogelijkheid om bepaalde vakken te volgen op een hoger of lager niveau, zien ouders als goede maatregelen om meer maatwerk te bieden.

‘Kinderen moeten beter voorbereid worden op hun keuze na school. De meesten kiezen een richting die toch niet aansluit, een stagejaar na iedere opleiding zou uitkomst bieden’